

# Nyhetsbrev om EU-rätt nummer 9 2019

## Innehåll

INLEDNING .....	1
AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M. ....	2
Straffrätt .....	2
EU-DOMSTOLEN .....	2
Avgöranden rörande Sverige .....	2
Förslag till avgöranden rörande Sverige .....	2
Institutionell rätt och allmänna principer .....	4
Processrätt .....	5
Skatterätt .....	8
Konkurrensrätt m.m. ....	9
Inre marknaden och fri rörlighet .....	10
Inrikes och rättsligt samarbete .....	11
Informationssamhället .....	12
Arbetsrätt .....	13
Konsumenträtt .....	13
Migrationsrätt .....	14
Miljö rätt .....	15
EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER .....	16
NYA MÅL .....	16
DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN .....	17
FRÅN LAGSTIFTNINGSSARBETET .....	17
Sverige .....	17

## INLEDNING

I detta nummer av Nyhetsbrevet rapporteras från EU-domstolen bl.a. om ett nytt avgörande rörande reglerna om pensionering av domare i Polen, under Institutionell rätt och allmänna principer, om ett förslag till avgörande från generaladvokaten angående en begäran om förhandsavgörande från förvaltningsrätten i Linköping under Förslag till avgöranden rörande Sverige och om krav på märkning av livsmedel utvisande att de kommer från israeliska bosättningar i ockuperade områden på Västbanken eller Golanhöjderna. Utgåvans såväl mest som minst omfattande referat återfinns efter varandra under rubriken Processrätt. Härhemma har Högsta domstolen prövat en fråga om tillämpningen av den del av terroristlagstiftningen som återfinns i rekryteringslagen, vilket rapporteras under rubriken Straffrätt.

Rapporteringen av domstolsavgöranden och lagstiftning rör perioden 16 oktober till 15 november 2019.

## AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

### ***Straffrätt***

[Offentlig uppmaning att ge pengar eller annan egendom för vapeninköp till två terroristklassade organisationer via en öppen Facebooksida har bedömts vara straffbar, oavsett att organisationerna har varit parter i en väpnad konflikt](#)

Högsta domstolen har i dom den 13 november 2019 i mål B 5948-17, Vapen vid fronten, prövat ett åtal för brott enligt 2 § 5 och 3 § rekryteringslagen (2010:299). Målet rörde uppmaningar via meddelanden på en öppen Facebooksida att överföra pengar till Jahbat al-Nusra, Islamiska staten och Ahrar ash-Shaam för inköp av vapen, på sätt som närmare beskrevs i meddelandena, bl.a. genom kontakter med finansiärerna M a-O och S a-A. Den tilltalade AQ dömdes i tingsrätt och hovrätt enligt åtalet, men hovrätten frikände i den del som avsåg uppmaning att stödja Ahrar ash-Shaam och ansåg att utredningen inte gav tillräckligt stöd för att uppmaningar att ge finansiellt stöd till finansiärerna M a-O och S a-A kunde anses liktydigt med en uppmaning till särskilt allvarlig brottslighet.

Kärnfrågan i målet utifrån ämnet för detta Nyhetsbrev var **huruvida** det faktum att de grupper som avsågs i meddelandena var **icke-statliga parter i en icke-internationell väpnad konflikt skulle omfattas av den internationella humanitära rätten**, med följd att vissa stridshandlingar är tillåtna. Enligt Högsta domstolen var **"rättsläget inte sådant** att det finns något **klart stöd** för att någon sådan rätt skulle finnas i nuläget", och en sådan rätt till tillåtna stridshandlingar kan **inte heller anses omfattas av den folkrättsliga sedvanerätten**. Det fanns vidare inget stöd för att tolka de svenska straffbestämmelserna så att de – mot sin ordalydelse – skulle anses innefatta ett undantag från det straffbara området för en offentlig uppmaning att ge finansiellt stöd för inköp av vapen till fronten åt en icke-statlig stridande part i en icke-internationell väpnad konflikt.

Prejudikatet behandlar även frågor om kravet på utformning av gärningsbeskrivningen, uppsåtskravet och täckningsprincipen, brottets art och påföljd.

### **EU-DOMSTOLEN**

EU-domstolen har under perioden 16 oktober – 15 november 2019 meddelat [43 domar](#) som publicerats i rättsfallssamlingen, varav [7 domar](#) från stora avdelningen. Inget av dessa avgöranden rör mål där förhandsavgörande begärts av svensk domstol. Under samma period har generaladvokaterna meddelat [31 förslag](#) till avgöranden, varav inget rör Sverige i denna mening. [Pressmeddelanden](#) har lämnats i ett antal av dessa avgöranden och förslag.

### ***Avgöranden rörande Sverige***

---

### ***Förslag till avgöranden rörande Sverige***

[Intäkter från överbelastning av sammanlänkning av elnät får, på vissa villkor, användas för drift och underhåll samt vinstutdelning](#)

Generaladvokaten Tanchev har den 14 november 2019 lämnat förslag till avgörande i mål C-454/18, Baltic Cable, angående en begäran om förhandsavgörande från Förvaltningsrätten i Linköping rörande tolkningen av **förordning (EG) nr 714/2009**, som reglerar tillträde till nödvändig **infrastruktur för gränsöverskridande elhandel** och bland annat innehåller **bestämmelser om finansiering** av denna infrastruktur. Målet rör ett beslut från Energimarknadsinspektionen (EI), genom vilket Baltic Cable, som driver en högspänningsledning som förbinder det svenska elstamnätet med överföringsnätet i nordvästra Tyskland, förelades att placera intäkter från överbelastning på ett särskilt internkonto, vilket innebar att bolaget inte fritt kunde använda intäkterna. Överbelastning är ett läge då kapaciteten i en sammanlänkning mellan nationella överföringssystem inte är tillräcklig för att klara de överföringar som uppkommer till följd av marknadsaktörernas internationella handel. Överbelastning ska åtgärdas med icke diskriminerande, marknadsbaserade lösningar. Därför ska den tillgängliga kapaciteten tilldelas genom auktioner. Priset på den auktionerade kapaciteten utgörs i princip av skillnaden mellan grossistpriserna för elen på de två sammanlänkade överföringssystemen. Denna skillnad, eller intäkten från överbelastning, upp bärs av det företag som driver sammanlänkningsen. Överbelastning kan därför leda till stora vinster för detta företag. Företaget som driver sammanlänkningsen kan emellertid inte använda intäkterna från överbelastning efter eget skön. I **artikel 16.6 första stycket** i förordning nr 714/2009 anges att dessa intäkter ska användas antingen för att garantera att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig eller för **nätinvesteringar** i syfte att bibehålla eller öka överföringskapaciteten, särskilt sådana som avser nya sammanlänkningar. Om intäkterna från överbelastning inte kan användas för något av dessa ändamål kan de användas, upp till ett högsta belopp som ska fastställas av den berörda nationella tillsynsmyndigheten, för att **sänka nätavgifter**. Den resterande delen av intäkterna ska placeras på ett **separat internkonto** tills det blir möjligt att använda dem för de båda ändamål som nämns ovan. Förvaltningsrätten begärde mot den bakgrunden att domstolen skulle **klargöra bl.a. huruvida intäkter från överbelastning kan användas för att täcka kostnader för drift och underhåll av en sammanlänkning eller för att dela ut vinster till aktieägarna** i det bolag som driver sammanlänkningsen.

Generaladvokaten besvarade den frågan på följande sätt:

”Artikel 16.6 a och b i förordning nr 714/2009 ska tolkas så, att den innebär att intäkter från tilldelning av sammanlänkning **får användas för att täcka kostnaderna för drift och underhåll** av en sammanlänkning **samt för att göra en skälig vinst**, under förutsättning att detta **godkänns av tillsynsmyndigheten** i den berörda medlemsstaten, vilken måste kontrollera att den vinst som dessa företag gör **inte ligger på en nivå som hotar att äventyra driften och underhållet** av sammanlänkningsen eller att **hindra investeringar i ny sammanlänkningskapacitet**. Om det emellertid finns ett regelverk som föreskriver att en avgift får tas ut som täcker kostnader för drift och underhåll av sammanlänkningar, måste artikel 16.6 a och b i förordning 714/2009 tolkas så, att **ett företag som endast driver en sammanlänkning i första hand bör använda intäkterna från tilldelning av sammanlänkning för andra ändamål än drift och underhåll** av sammanlänkningsen, exempelvis för att öka kapaciteten hos en befintlig sammanlänkning eller investera i en ny sammanlänkning.”

## ***Institutionell rätt och allmänna principer***

### [Polsk lagstiftning om pensionsålder för domare och åklagare oförenliga med EU-rätten](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 5 november 2019 i mål C-192/18, kommissionen mot Polen, prövat en **talán om fördragsbrott** enligt vilken Polen ska ha underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 157 FEUF och artiklarna 5 a och 9.1 f i direktiv 2006/54/EG om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet genom att **införa olika pensionsåldrar för män och kvinnor** i fråga om domare vid de allmänna domstolarna i Polen och vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen, Polen) samt åklagare vid åklagarmyndigheten i Polen, och underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 19.1 andra stycket FEU, jämförd med artikel 47 i EU-stadgan, genom att **sänka pensionsåldern samtidigt som justitieministern tillerkänts befogenhet att besluta om tillstånd till förlängt domarförordnande**.

Domstolen konstaterade inledningsvis, vad gäller påståendet om **diskriminering på grund av kön**, att de polska pensionsreglerna omfattades av artikel 157 FEUF och direktiv 2006/54/EG, samt att den åtskillnad i behandling som bestämmelserna innebar **grundades direkt på kön** och därmed var otillåtna.

När det gäller den **sänkta pensionsåldern i förening med justitieministerns befogenhet** anförde domstolen inledningsvis att frågan skulle prövas utifrån de **två olika aspekter** som aktualiseras vid prövning av huruvida Polens domstolar utifrån dessa regler kan anses vara **oavhängiga**. Den första är att domstolarna ska fullgöra sina uppgifter **självständigt**, utan extern inblandning. Den andra hör samman med opartiskhet, och förutsätter att **objektivitet** iaktas att det inte föreligger något annat intresse vad gäller utgången i målet än vad som följer av en strikt tillämpning av rättsreglerna. Dessa skyddsregler för oavhängighet och opartiskhet förutsätter att det finns regler, särskilt vad gäller **organets sammansättning**, utnämningar, tjänsternas varaktighet och grunderna för medlemmarnas röstnedläggelse, jäv och återkallande av röst, som utesluter allt rimligt tvivel som enskilda rättssubjekt skulle kunna hysa beträffande organets pålitlighet i förhållande till yttre omständigheter och organets neutralitet i förhållande till de intressen som konfronteras. Denna **absolut nödvändiga frihet för domarna i förhållande till yttre ingripanden eller påtryckningar** förutsätter vissa skyddsregler för att skydda integriteten hos dem som har till uppgift att döma, såsom att de är **oavsättliga**. Det är utifrån principen om domares oavsättlighet bland annat påkallat att domarna **kan kvarstå i tjänst så länge som de inte uppnått obligatorisk pensionsålder** eller fram till dess att deras förordnande löper ut då de tjänstgör enligt ett visstidsförordnande. Denna princip är inte absolut, men **avsteg** från principen **får göras endast om det kan anses motiverat** utifrån **legitima och tvingande skäl** och med iakttagande av proportionalitetsprincipen.

I det aktuella fallet konstaterade domstolen att **reglerna om hur och på vilka grunder tillstånd till fortsatt tjänstgöring var så vaga och icke kontrollerbara att det måste anses att ministerns beslut kunde fattas helt skönsmässigt**, både i fråga om själva innehållet och i fråga om när ett sådant beslut skulle meddelas, vilket innebär att domare under lång tid kunde sväva i ovisshet om möjligheterna till fortsatt tjänstgöring.

I målet finns ett [pressmeddelande](#) på engelska.

## **Processrätt**

[Beskattningsbar person har omfattande rätt till tillgång till handlingar och uppgifter från konnexa förfaranden och domstolarna måste vara i stånd att göra en självständig prövning av bakomliggande beslut från förvaltningsmyndigheter](#)

EU-domstolen, femte avdelningen, har i dom den 16 oktober 2019 i mål C-189/18, Glencore Agriculture Hungary, prövat en begäran om förhandsavgörande från Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Förvaltnings- och arbetsdomstolen i Budapest, Ungern) angående tolkningen av direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt, principen om iakttagande av rätten till försvar och artikel 47 i EU-stadgan. Målet rör två beslut om påförande av mervärdesskatt för beskattningsåren 2010 och 2011.

Glencore är ett bolag i Ungern vars huvudsakliga verksamhet består av partihandel med spannmål, oljeväxter och djurfoder samt råmaterial. Skattemyndigheten fattade två beslut om påförande av mervärdesskatt. Skattemyndigheten angav i dessa beslut att Glencore hade gjort olagliga avdrag för mervärdesskatt i den mån bolaget kände till eller borde ha känt till att de transaktioner som det genomfört med sina leverantörer ingick i ett mervärdesskatteundandragande. Myndigheten grundade sig på de slutsatser som dragits hos leverantörerna och betraktade skatteundandragandet som ett fastställt faktum. Glencore begärde omprövning av besluten hos myndigheten, och efter det att myndigheten beslutat att vidhålla dessa beslut, överklagade bolaget dem till den hänskjutande domstolen.

Till stöd för överklagandet anförde Glencore bland annat att skattemyndigheten hade **åsidosatt rätten till en rättvis rättegång** enligt artikel 47 i stadgan och de krav som följer av denna rättighet, samt att myndigheten särskilt hade agerat i strid med **principen om parternas likställdhet i processen**. Enligt bolaget hade skattemyndigheten även åsidosatt principen om iakttagande av **rätten till försvar** på två sätt. Dels var det **endast skattemyndigheten som hade haft tillgång till hela akten** i brottmålet mot leverantörerna, i vilket Glencore inte var part och där bolaget således inte kunde göra gällande någon rättighet, och bevisning hade på detta sätt samlats in och använts mot bolaget. Dels hade skattemyndigheten **inte gett bolaget tillgång till vare sig handlingarna i akten** avseende kontrollerna hos leverantörerna – särskilt de handlingar som myndigheten lagt till grund för sina slutsatser –, myndighetens rapport eller de förvaltningsbeslut som myndigheten fattat, utan den hade endast informerat bolaget om vissa delar, som myndigheten valt ut enligt sina egna kriterier. Skattemyndigheten har hävdats att Glencore visserligen inte kan utnyttja de rättigheter som tillkommer en part i ett skatteförfarande som avser en annan beskattningsbar person, men att detta **inte för den skull betyder att rätten till försvar har kränkts**. Bolaget har nämligen, inom ramen för det förfarande som avser bolaget, **haft möjlighet att undersöka de skrivelser och uttalanden från konnexa förfaranden** som har bilagts akten, och att bestrida deras bevisvärde genom att utöva sin talerätt.

Den hänskjutande domstolen ställde tre tolkningsfrågor till EU-domstolen, som konstaterade att frågorna tillsammans avsåg huruvida mervärdesskattedirektivet, principen om iakttagande av rätten till försvar och artikel 47 i stadgan ska tolkas så, att de utgör **hinder för** en medlemsstats lagstiftning eller praxis enligt vilken

**skattemyndigheten**, vid en kontroll av den rätt att göra avdrag för mervärdesskatt som utövats av en beskattningsbar person, **är bunden av sina egna slutsatser om faktiska omständigheter och rättsliga kvalificeringar** från tidigare konnexa förvaltningsförfaranden som inletts mot den beskattningsbara personens leverantörer, när dessa slutsatser om faktiska omständigheter och rättsliga kvalificeringar legat till grund för lagakraftvunna beslut i vilka det slås fast att dessa leverantörer har gjort sig skyldiga till undandragande av mervärdesskatt.

Det klargjordes under förhandlingen att skattemyndigheten, för att styrka Glencores inblandning i skatteundandragandet, stödde sig på bevisning som lagts fram i ännu icke avslutade brottmål, i förvaltningsförfaranden som inletts mot Glencores leverantörer och i det förvaltningsförfarande som inletts mot bolaget självt.

EU-domstolen konstaterade bl.a. att eftersom nekandet av avdragsrätt utgör ett undantag från den grundläggande principen om avdragsrätt, **ankommer det på skattemyndigheten att styrka de objektiva omständigheter** som ligger till grund för bedömningen att den beskattningsbara personen kände till eller borde ha känt till att den transaktionen som åberopats till stöd för avdragsrätten ingick i ett skatteundandragande. Dessa omständigheter ska fastställas i enlighet med **nationella bevisregler**, som dock **inte får inverka menligt på unionsrättsens verkan** och de **måste vara förenliga med de rättigheter som säkerställs genom unionsrätten**, särskilt genom stadgan. Det finns inget som hindrar att bevis från parallella förfaranden används, men **rätten till försvar innefattar en rätt att yttra sig**. Rätten att yttra sig innebär att var och en garanteras en möjlighet att på ett **meningsfullt och effektivt sätt framföra sin ståndpunkt** under förfarandet och innan ett beslut fattas som kan påverka hans eller hennes intressen på ett ogynnsamt sätt, så att den behöriga myndigheten bereds tillfälle att på ett meningsfullt sätt beakta samtliga relevanta uppgifter. Den innebär även att myndigheterna **ska ta vederbörlig hänsyn till den berörda personens yttranden** genom att **omsorgsfullt och opartiskt pröva** samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet och genom att **utförligt motivera** sitt beslut.

Kravet på att det ska vara möjligt för den enskilde att på ett ändamålsenligt sätt yttra sig över de uppgifter som myndigheten avser att lägga till grund för sitt beslut **förutsätter att mottagaren av beslutet har kunnat ta del av dessa uppgifter**. Den beskattningsbara personen i ett sådant skatteförvaltningsförfarande som det som är aktuellt i det nationella målet måste kunna få tillgång till samtliga av de uppgifter i akten som skattemyndigheten avser att grunda sitt beslut på. Det betyder att när skattemyndigheten avser att grunda sitt beslut på bevis som, vilket var fallet i det nationella målet, erhållits inom ramen för straffrättsliga förfaranden och konnexa förvaltningsförfaranden som inletts mot dennes leverantörer, **måste** den beskattningsbara personen **få tillgång till dessa uppgifter**. Personen måste även kunna få **tillgång till de handlingar som inte direkt ligger till grund för skattemyndighetens beslut**, men som kan vara relevanta för den berörda personens försvar, **särskilt uppgifter till personens fördel** som myndigheten kan ha samlat in.

När skattemyndigheten avser att grunda sitt beslut på bevisning som, liksom var fallet i det nationella målet, har erhållits inom ramen för straffrättsliga förfaranden och konnexa förvaltningsförfaranden som inletts mot den beskattningsbara personens leverantörer, kräver principen om iakttagande av rätten till försvar att den

beskattningsbara personen under det förfarande som denne är föremål för ska ges tillgång till alla dessa uppgifter samt till de uppgifter som kan vara relevanta för vederbörandes försvar, förutom om det föreligger mål av allmänintresse som motiverar att denna tillgång begränsas. Detta krav **kan inte anses vara uppfyllt** när en skattemyndighet har som praxis att inte ge den berörda beskattningsbara personen någon som helst tillgång till dessa uppgifter, bland annat inte till de handlingar som lagts till grund för myndighetens slutsatser, till de rapporter som upprättats och till de beslut som antagits efter det att de konnexa förvaltningsförfarandena avslutats, och att endast indirekt, i form av en sammanfattning, informera vederbörande om vissa av dessa uppgifter som myndigheten har valt ut enligt egna kriterier, kriterier över vilka den beskattningsbara personen inte kan utöva någon kontroll.

Vad gäller rätten till domstolsprövning enligt artikel 47 i stadgan konstaterade EU-domstolen att **förvaltningsmyndigheternas uttalanden och slutsatser inte kan vara bindande för domstolarna**. Mer allmänt måste en domstol, i samband med ett kontradiktoriskt förfarande, kunna kontrollera huruvida lagens regler har följts vid erhållandet och användningen av de bevis som har samlats in under de konnexa förvaltningsförfaranden som inletts mot andra beskattningsbara personer, liksom vid fastställandet av slutsatserna i de förvaltningsbeslut som dessa förfaranden mynnat ut i, vilka är avgörande för utgången i målet. Parternas likställdhet i processen skulle nämligen rubbas och principen om ett kontradiktoriskt förfarande inte följas om skattemyndigheten, med motiveringen att den är bunden av de lagakraftvunna beslut som fattats i förhållande till andra beskattningsbara personer, inte var skyldig att lägga fram sådan bevisning i det pågående förvaltningsförfarandet, om den beskattningsbara personen inte kunde få kännedom om denna bevisning, om parterna inte hade möjlighet att i en kontradiktorisk process diskutera såväl nämnda bevisning som nämnda slutsatser, och om domstolen inte kunde **kontrollera riktigheten av samtliga faktiska och rättsliga omständigheter som legat till grund för dessa beslut och som är avgörande för utgången i det mål som den handlägger**.

Mot denna bakgrund skulle begäran om förhandsavgörande besvaras på följande sätt:

Mervärdesskattedirektivet, principen om iakttagande av rätten till försvar och artikel 47 i stadgan ska tolkas så, att de **i princip inte utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning eller praxis enligt vilken skattemyndigheten, vid en kontroll av den rätt att göra avdrag för mervärdesskatt som utövats av en beskattningsbar person, är bunden av sina egna slutsatser om faktiska omständigheter och rättsliga kvalificeringar** från tidigare konnexa förvaltningsförfaranden som inletts mot den beskattningsbara personens leverantörer, när dessa slutsatser om faktiska omständigheter och rättsliga kvalificeringar legat till grund för lagakraftvunna beslut i vilka det slås fast att dessa leverantörer har gjort sig skyldiga till undandragande av mervärdesskatt. Detta gäller **under förutsättning**, för det första, att denna lagstiftning eller praxis **inte innebär att skattemyndigheten inte behöver informera den beskattningsbara personen om den bevisning – inbegripet bevisning som härrör från dessa konnexa förvaltningsförfaranden – som den avser att lägga till grund** för sitt beslut, och att denna beskattningsbara person således berövas rätten att, under det förfarande som vederbörande är föremål för, på

ett meningsfullt sätt ifrågasätta dessa slutsatser om de faktiska omständigheterna och dessa rättsliga kvalificeringar, för det andra, att den **beskattningsbara personen** under detta förfarande **har tillgång till samtliga uppgifter som samlats in** under dessa konnexa förvaltningsförfaranden eller andra förfaranden och som nämnda myndighet avser lägga till grund för sitt beslut eller som kan vara relevanta för den berörda personens försvar, förutom om mål av allmänintresse motiverar att tillgången till dessa uppgifter begränsas, och för det tredje, **att den domstol till vilken beslutet överklagats kan kontrollera att lagen har följts vid insamlingen och användningen av dessa uppgifter samt pröva slutsatserna i de förvaltningsbeslut som fattats** i förhållande till dessa leverantörer, vilka är avgörande för utgången i det mål som den handlägger.

[Talan om kompensation vid flygförseningar enligt EU-förordningen om detta avser avtal och väcks på uppfyllelseorten](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 7 november 2019 i mål C-213/18, Guaitoli, prövat en begäran om förhandsavgörande från Tribunale ordinario di Roma (Domstolen i Rom, Italien) angående tolkningen av bl.a. förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, rörande bl.a. frågan om enligt vilken bestämmelse i den förordningen som **domstols behörighet** ska fastställas när det gäller en enhetlig, schabloniserad **kompensation enligt förordning nr 261/2004** om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar m.m. EU-domstolen besvarade den frågan så, att behörigheten ska fastställas utifrån artikel 7 led 1 i förordning nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, enligt vilken, om talan avser **avtal**, vid domstolen för **uppfyllelseorten** för den förpliktelse som talan avser.

## **Skatterätt**

Se Konkurrensrätt m.m.

[Överlåtelse av processuell ställning i ett förfarande för indrivning av fordran inte undantagen från mervärdesskatt](#)

EU-domstolen, andra avdelningen, har i dom den 17 oktober 2019 i mål C-692/17, Paulo Nascimento Consulting, prövat en begäran om förhandsavgörande från Supremo Tribunal Administrativo (Högsta förvaltningsdomstolen, Portugal) angående tolkningen av 135.1 b i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Begäran har framställts i ett mål mellan Paulo Nascimento Consulting – Mediação Imobiliária Lda (nedan kallat PNC) och skatte- och tullmyndigheten i Portugal angående den mervärdesskatt som ska betalas med anledning av en överlåtelse mot ersättning till en tredje man av PNC:s processuella ställning i ett förfarande för indrivning av en fordran som fastställts i ett domstolsavgörande.

PNC fick i november 2006, i utövandet av sin fastighetsmäklarverksamhet, i uppdrag att med ensamrätt sälja en jordbruksfastighet. PNC förmedlade ett anbud till sin uppdragsgivare, som ägde fastigheten, men denna förkastade anbudet och vägrade



att ersätta PNC för den tjänst som tillhandahållits. PNC väckte talan vid förstainstansdomstolen i familjerättsliga ärenden och ärenden avseende minderåriga i Portimão, Portugal, i syfte att utverka ett beslut om att bolagets uppdragsgivare skulle förpliktas att till bolaget betala 125 000 euro, motsvarande den utestående fastighetsmäklarprovisionen, med tillägg för mervärdesskatt samt dröjsmålsränta till dess full betalning skett. Denna domstol biföll PNC:s yrkande genom en dom som har vunnit laga kraft. Gälldenären betalade inte detta belopp. PNC väckte talan om verkställighet. En fastighet, värd mer än fordran, utmättes och PNC förpliktades betala mellanskillnaden. PNC **överlät sin processuella ställning** till Starplant, i förhållande till vilken PNC utförde vissa tjänster motsvarande en del av överlåtelsesumman. Den delen redovisades som mervärdesskattepliktiga intäkter, medan PNC inte betalade någon mervärdesskatt på överskjutande del. Skattemyndigheten ansåg emellertid att hela ersättningen för överlåtelse av processuell ställning var skattepliktig, utifrån att det rörde sig om en transaktion som var fristående från den som avsåg fastighetsmäklarprovisionen och att den likaledes var föremål för mervärdesskatt. Enligt myndigheten utgjorde transaktionen nämligen en överlåtelse av en rättighet mot ersättning, av en beskattningsbar person som agerade i denna egenskap, vilken omfattades av begreppet tillhandahållande av tjänster och som inte omfattades av något av de undantag som föreskrevs i mervärdesskattelagen.

Efter prövning i underinstanser begärde den portugisiska högsta förvaltningsdomstolen förhandsavgörande beträffande frågan om artikel 135.1 b i direktiv 2006/112 ska tolkas på så sätt att det **undantag som däri föreskrivs** för transaktioner rörande beviljande, förmedling och förvaltning av krediter **ska tillämpas på en transaktion som består i att den beskattningsbara personen mot ersättning till en tredje man överlåter den processuella ställning som den beskattningsbara personen har i ett förfarande för indrivning av en fordran.** EU-domstolen konstaterade att oavsett om transaktionen skulle karaktäriseras som tillhandahållande av en tjänst avsåg den inte tillhandahållande av en kredit och kunde därmed inte omfattas av undantaget. Den besvarade frågan på följande sätt: **Artikel 135.1 b i direktiv 2006/112 ska tolkas på så sätt att det undantag som däri föreskrivs för transaktioner rörande beviljande, förmedling eller förvaltning av krediter inte ska tillämpas på en transaktion som består i att den beskattningsbara personen mot ersättning till en tredje man överlåter alla de rättigheter och skyldigheter som följer av den processuella ställning som den beskattningsbara personen har i ett förfarande för indrivning av en fordran** som fastställts i ett domstolsavgörande och vars betalning säkerställs genom en rätt till fast egendom som utmätts och som den beskattningsbara personen tilldelats efter en exekutiv auktion.

### ***Konkurrensrätt m.m.***

[Österrikisk lagstiftning som ändrar en stödordning genom att minska kretsen av mottagare av dessa stöd omfattades av anmälningsskyldighet, men kunde undantas från denna](#)

EU-domstolen, femte avdelningen, har i dom den 14 november 2019 i mål C-585/17, Dilly's Wellnesshotel, prövat en begäran om förhandsavgörande från Verwaltungsgerichtshof (Högsta förvaltningsdomstolen, Österrike) angående

tolkningen av artikel 108.3 FEUF, av förordning (EG) nr 800/2008 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den [inre] marknaden enligt artiklarna [107 och 108 FEUF] (allmänna gruppundantagsförordningen) och av förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 [FEUF]. Målet rör återbetalning av energiskatt till Dilly's Wellnesshotel GmbH.

Den i målet aktuella tvisten hade tidigare varit föremål för prövning i EU-domstolen, i dom av den 21 juli 2016, Dilly's Wellnesshotel (C-493/14, EU:C:2016:577).

I nu aktuellt fall rörde det sig om frågan huruvida den begränsning som föreskrevs i österrikisk rätt enligt vilken **återbetalning av energiskatt begränsats till att bara gälla företag vars huvudsakliga verksamhet bevisats bestå i tillverkning av materiella varor** utgjorde en anmälningsskyldig ändring av en befintlig stödordning enligt artikel 108 FEUF – den aktuella återbetalningen av energiskatt hade tidigare generellt godkänts som en tillåten stödåtgärd och den var generellt tillämplig.

EU-domstolen besvarade de tolkningsfrågor som Verwaltungsgerichtshof ställt på följande sätt:

- Artikel 108.3 FEUF ska tolkas så, att en **nationell lagstiftning som ändrar en stödordning genom att minska kretsen av mottagare av dessa stöd, i princip omfattas av den anmälningsskyldighet** som föreskrivs i denna bestämmelse.
- Artikel 58.1 i förordning nr 651/2014 ska tolkas så, att stöd som beviljats innan nämnda förordning trädde i kraft, på grundval av en sådan stödordning som den som är aktuell i de nationella målen, **kan undantas**, i enlighet med samma förordning, **från anmälningsskyldigheten** i artikel 108.3 FEUF.
- Artikel 44.3 i förordning nr 651/2014 ska tolkas så, att en stödordning, såsom den som är i fråga i de nationella målen, för vilken beloppet för återbetalning av energiskatt uttryckligen fastställs i en beräkningsformel som föreskrivs i den nationella lagstiftning genom vilken denna ordning införs, är förenlig med nämnda artikel.

### ***Inre marknaden och fri rörlighet***

#### [Belgisk beskattning av nederländsk ersättning efter en arbetsplatsolycka utgjorde en inskränkning för den fria rörligheten för arbetstagare](#)

EU-domstolen, åttonde avdelningen, har i dom den 24 oktober 2019 i mål C-35/19, BU, prövat en begäran om förhandsavgörande från Tribunal de première instance de Liège (Förstainstansdomstolen i Liège, Belgien), angående tolkningen av artiklarna 45 och 56 FEUF. Målet rör beskattningen i Belgien av den ersättning som BU har uppburit i Nederländerna.

Enligt belgisk rätt **undantas från skatteplikt** bidrag "som betalas av statskassan, som personer med funktionsnedsättning beviljas vid genomförandet av den relevanta lagstiftningen".

Klaganden uppburit nederländska ersättningar efter en arbetsplatsolycka där.

Skattemyndigheten beslutade att dessa ersättningar skulle beskattas som pension.

Klaganden begärde omprövning och gjorde gällande att ersättningen var en ersättning för personer med funktionsnedsättning som var skattebefriad i Belgien.

Omprövning beviljades inte, varefter klaganden väckte talan. Den nationella

domstolen begärde förhandsavgörande. EU-domstolen, som funnit att

tolkningsfrågan skulle prövas utifrån den fria rörligheten för arbetstagare, uttalade att

frågan avsåg huruvida **artikel 45 FEUF** ska tolkas så, att den **utgör hinder** för en **lagstiftning** i en medlemsstat, såsom den lagstiftning som är aktuell i det nationella målet, i vilken det **föreskrivs att det krävs att ersättning till personer med funktionsnedsättning måste utbetalas av ett organ i den berörda medlemsstaten för att omfattas av det undantag från skatteplikt som föreskrivs för sådana ersättningar**, och sålunda **utesluter ersättningar av samma beskaffenhet som utbetalas av en annan medlemsstat från undantaget från skatteplikt**.

EU-domstolen konstaterade att regeln ifråga **utgjorde en inskränkning för den fria rörligheten för arbetstagare som i princip är förbjuden enligt artikel 45 FEUF**. Den konstaterade vidare att det **inte hade anförts några skäl** som kunde motivera denna inskränkning, men att det **ankom på den nationella domstolen att kontrollera om några sådana skäl fanns**. Frågan besvarades sålunda på följande sätt:

Artikel 45 FEUF ska tolkas så att, den utgör hinder för en lagstiftning i en medlemsstat, såsom den lagstiftning som är aktuell i det nationella målet, i vilken det – utan att det anges några skäl för att motivera den föreskrivna ordningen, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera – stadgas att det krävs att ersättning till personer med funktionsnedsättning måste utbetalas av ett organ i den berörda medlemsstaten för att omfattas av det undantag från skatteplikt som föreskrivs för sådana ersättningar, och som sålunda utesluter ersättningar av samma beskaffenhet som utbetalas av en annan medlemsstat från undantaget från skatteplikt, trots att mottagaren av sistnämnda ersättningar är bosatt i den berörda medlemsstaten.

### ***Inrikes och rättsligt samarbete***

[Ingen skyldighet för den myndighet som utfärdar en Europeisk utredningsorder att beskriva de rättsmedel som finns mot en sådan order, när dessa inte har använts](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 24 oktober 2019 i mål C-324/17, Gavanozov, prövat en begäran om förhandsavgörande från Spetsializiran nakazatelen sad (Särskilda brottmålsdomstolen, Bulgarien) angående tolkningen av 1.4, 6.1 a och 14 i direktiv 2014/41/EU om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området. Brottmålet rör en person som anklagas för att leda en kriminell organisation och för skattebrott.

Gavanozov åtalades i Bulgarien för att via skalbolag ha importerat socker från andra medlemsstater till Bulgarien. Han ska i detta hänseende bland annat ha köpt socker från ett bolag som är etablerat i Republiken Tjeckien och företräds av Y, och därefter ha sålt detta socker på den bulgariska marknaden utan att varken beräkna eller betala mervärdesskatt, genom att förete felaktiga handlingar enligt vilka nämnda socker hade exporterats till Rumänien. Den hänskjutande domstolen beslutade att utfärda en **europeisk utredningsorder** som syftade till att de tjeckiska myndigheterna skulle göra **husrannsakan och beslag** i det i Republiken Tjeckien etablerade bolagets lokaler samt i Y:s bostad, samt genomföra förhör via videokonferens med den sistnämnde i egenskap av vittne. Den hänskjutande domstolen har gjort gällande att den efter antagandet av detta beslut stötte på svårigheter i samband med att den skulle fylla i avsnitt J i formuläret i bilaga A till direktiv 2014/41, vilket avser rättsmedel, på så sätt att det i bulgarisk rätt inte

föreskrivs något rättsmedel mot beslut om husrannsakan, beslag eller vittnesförhör. Den begärde förhandsavgörande avseende ett antal frågor, som av EU-domstolen sammanfattades till att avse **huruvida artikel 5.1** i direktiv 2014/41, jämförd med avsnitt J i formuläret i bilaga A till detta direktiv, **ska tolkas så**, att den rättsliga myndigheten i en medlemsstat, i samband med utfärdandet av en europeisk utredningsorder, i detta avsnitt **ska beskriva de rättsmedel som i förekommande fall föreskrivs i medlemsstaten mot utfärdandet av en sådan order.**

EU-domstolen konstaterade bl.a. att unionslagstiftaren velat se till att den verkställande myndigheten underrättas om de rättsmedel som har utnyttjats mot en europeisk utredningsorder vilken har överlämnats till myndigheten, och inte, mer allmänt, om de rättsmedel som i förekommande fall föreskrivs i den utfärdande medlemsstaten mot utfärdandet av en europeisk utredningsorder, och fann mot den bakgrunden att uppgifter enbart behövde lämnas om sådana rättsmedel som använts. Reglerna innebar ingen skyldighet att faktiskt ha sådana rättsmedel i sin lagstiftning. Frågan besvarades på följande sätt:

Artikel 5.1 i direktiv 2014/41, jämförd med avsnitt J i det formulär som avses i bilaga A till detta direktiv, ska tolkas så, att den rättsliga myndigheten i en medlemsstat, i samband med utfärdandet av en europeisk utredningsorder, inte i detta avsnitt ska beskriva de rättsmedel som i förekommande fall föreskrivs i medlemsstaten mot utfärdandet av en sådan order.

### **Informationssamhället**

#### [Fransk presumptionsregel om att tillstånd till utnyttjande av upptagningar av framföranden där den utövande konstnären deltagit förenlig med unionsrätten](#)

EU-domstolen, femte avdelningen, har i dom den 14 november 2019 i mål C-484/18, Spedidam m.fl., prövat en begäran om förhandsavgörande från Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) angående tolkningen av artikel 2 b, artikel 3.2 a och artikel 5 i direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället. Begäran har framställts i ett mål mellan Société de perception et de distribution des droits des artistes-interprètes de la musique et de la danse (Spedidam) samt PG och GF å ena sidan, och Institut national de l'audiovisuel (INA) å den andra, angående INA:s påstådda intrång i rättigheterna tillhörande den utövande konstnär som PG och GF är rättsinnehavare till.

INA är ett offentligt organ av industriell och kommersiell karaktär tillhörande franska staten, med ansvar för att bevara och främja det audiovisuella kulturarvet. I denna egenskap säkerställer institutet bland annat att audiovisuella samlingar tillhörande audiovisuella producenter, vilka är de nationella radio- och televisionsföretagen, bevaras och bidrar till att de utnyttjas. PG och GF är rättsinnehavare till ZV, en musiker som avled 1985. Under 2009 konstaterade PG och GF att INA, i sin nätbutik och utan deras tillstånd, saluförde videogram och fonogram som återgav ZV:s framföranden från åren 1959–1978. Det framgår av handlingarna i målet att dessa videogram och fonogram hade framställts och därefter spridits av de nationella radio- och televisionsföretagen. PG och GF väckte talan med yrkande om ersättning för ett påstått intrång i rättigheterna tillhörande den utövande konstnär som de är rättsinnehavare till.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 2 b och artikel 3.2 a i direktiv 2001/29 ska tolkas så, att de utgör hinder för nationell lagstiftning som, i fråga om utnyttjande av audiovisuella samlingar av en institution som har inrättats för detta ändamål, föreskriver **en motbevisbar presumtion för att en utövande konstnär har givit sitt tillstånd till att upptagningar av vederbörandes framföranden utnyttjas**, för det fall att den utövande konstnären har deltagit vid upptagningen av ett audiovisuellt verk som ska sändas i radio och television.

EU-domstolen fastslog att frågan skulle besvaras nekande. Den fann att en presumtion som den aktuella gör det möjligt att **upprätthålla den skäliga avvägning mellan rättigheter och intressen** hos de olika kategorierna av rättsinnehavare som avses i skäl 31 i direktiv 2001/29. De utövande konstnärerna måste, för att de ska kunna fortsätta med sin skapande och konstnärliga verksamhet, få en skälig ersättning för utnyttjandet av upptagningar av sina framföranden, och detsamma gäller producenterna som måste kunna finansiera denna verksamhet. I förevarande fall förhåller det sig emellertid så, att om INA i sina samlingar inte har ett skriftligt tillstånd från de utövande konstnärerna eller deras rättsinnehavare, alternativt ett anställningsavtal som ingåtts mellan dem och producenterna av de aktuella audiovisuella programmen, kan INA inte utnyttja en del av sina samlingar. Detta skulle vara **till skada för andra rättsinnehavares intressen**, såsom intressena hos de aktuella audiovisuella programmens regissörer eller producenter, det vill säga de nationella programföretagen, vars rättigheter tillkommer INA, alternativt intressena hos andra utövande konstnärer vars framföranden kan ingå i framställningen av samma verk.

## **Arbetsrätt**

---

## **Konsumenträtt**

[Livsmedel måste märkas med uppgift om att de kommer från israeliska bosättningar på Västbanken, inklusive östra Jerusalem, eller Golanhöjderna](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 12 november 2019 i mål C-363/18, Organisation juive européenne, prövat en begäran om förhandsavgörande från Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Frankrike), angående tolkningen av förordning (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna m.m. Målen gäller lagenligheten av ett meddelande till näringsidkare angående ursprungsmärkning av varor från de territorier som ockuperats av Israel sedan juni 1967.

Franska myndigheter hade meddelat att reglerna om ursprungsmärkning skulle tolkas så, att när en vara hade sitt ursprung i en israelisk bosättning på Västbanken eller i Golanhöjderna så skulle detta särskilt och uttryckligen anges.

Klagandeorganisationerna hade yrkat att detta meddelande skulle ogiltigförklaras. De gjorde gällande att meddelandet stred mot förordning nr 1169/2011. Conseil d'État ställde följande tolkningsfrågor till domstolen:

1) Ska unionsrätten och särskilt [förordning nr 1169/2011], tolkas så att den – när det föreskrivs obligatorisk ursprungsmärkning av en vara som omfattas av denna

förordnings tillämpningsområde – föreskriver att en vara som härrör från ett område som ockuperats av Staten Israel sedan år 1967 ska märkas med en beteckning för detta territorium samt märkas såsom härrörande från en israelisk bosättning, om så är fallet?

2) Om svaret på denna fråga är nekande, tillåter förordningens bestämmelser, särskilt de i kapitel VI, en medlemsstat att kräva en sådan märkning?

EU-domstolen slog, efter en relativt omfattande diskussion om begreppen stat, territorium, härkomstplats och bosättning, fast uppgiften att ett livsmedel kommer från en "israelisk bosättning" anses som en uppgift om "härkomstplats" i den mening som avses i artikel 26.2 a i förordning nr 1169/2011. Vidare anförde den att en underlåtenhet att ange att ett livsmedel kommer från en "israelisk bosättning" belägen i Västbanken, innefattande östra Jerusalem, eller Golanhöjderna skulle kunna vilseleda konsumenterna genom att antyda för dem att livsmedlet har en annan härkomstplats än dess rätta härkomstplats. Det förhållandet att ett livsmedel kommer från en bosättning som upprättats i strid med internationella humanitärrättsliga regler är något som kan bli föremål för etiska bedömningar, vilka kan inverka på konsumenternas inköpsbeslut, och detta i synnerhet som vissa av dessa regler utgör grundläggande regler inom folkrätten. Mot den bakgrunden innebär reglerna ett **krav på att både ange uppgift om att ett livsmedel kommer från något av dessa territorier och om att detta livsmedel kommer från en "israelisk bosättning"**, när livsmedlet härrör från en bosättning som är belägen inom ett av dessa territorier.

I målet finns ett [pressmeddelande](#).

## ***Migrationsrätt***

[En sökande av internationellt skydd som allvarligt har brutit mot de regler som gäller för den förläggning där han eller hon är placerad eller uppträtt grovt våldsamt får inte åläggas en sanktion som består i indragning av de materiella mottagningsvillkor som avser inkvartering, mat och kläder](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 12 november 2019 i mål C-233/18, Haqbin, prövat en begäran om förhandsavgörande från arbeidshof te Brussel (Arbetsdomstolen i andra instans i Bryssel, Belgien) angående tolkningen av artikel 20 i direktiv 2013/33/EU om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd. Målet rör en begäran om skadestånd mot belgisk myndighet till följd av två beslut av denna myndighet om att, **i enlighet med belgisk lagstiftning, tillfälligt utesluta klaganden från de materiella mottagningsvillkoren** enligt direktivet på grund av att han deltagit i ett bråk på en flyktingförläggning.

Den nationella domstolen ställde ett antal tolkningsfrågor för att få klarhet i huruvida artikel 20.4 i direktiv 2013/33 ska tolkas så, att en medlemsstat – bland de sanktioner som kan komma att åläggas en sökande som gjort sig skyldig till ett allvarligt brott mot de regler som gäller för förläggningarna eller till grovt våldsamt uppträdande – får föreskriva att de materiella mottagningsvillkoren i den mening som avses i artikel 2 f och g i direktivet ska dras in eller inskränkas, och, om så är fallet, under vilka förutsättningar en sådan sanktion kan åläggas, bland annat när den riktar sig mot en underårig, och i synnerhet ett ensamkommande barn i den mening som avses i artikel 2 d och e.

Av artikel 20.4 i direktiv 2013/33 framgår att medlemsstaterna får fastställa sanktioner för det fall en sökande allvarligt bryter mot de regler som gäller för förläggningarna eller uppträder grovt våldsamt. Då begreppet sanktioner inte definieras ska det tolkas med beaktande av det sammanhang det ingår i och med hänsyn till systematiken i och ändamålet med direktivet. I de första tre punkterna i artikel 20, men inte i den här aktuella, anges uttryckligen situationer där de materiella mottagningsvillkoren får dras in eller inskränkas. Sökanden **ska under alla omständigheter ha tillträde till sjukvård och värdiga levnadsvillkor**. Vad närmare gäller **kravet att bevara en värdig levnadsstandard**, framgår det av skäl 35 i direktiv 2013/33 att direktivet **syftar till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten** och till att **främja tillämpningen av bland annat artikel 1 i stadgan om de grundläggande rättigheterna**, och att direktivet följaktligen måste genomföras i enlighet härmed. En sanktion som denna medför att sökanden frångår möjligheten att tillgodose sina mest grundläggande behov. Den är vidare oproportionerlig. EU-domstolen lämnade mot den bakgrunden följande svar: ”Artikel 20.4 och 20.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU av den 26 juni 2013 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd, jämförd med artikel 1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, ska tolkas så, att en medlemsstat – bland de sanktioner som kan komma att åläggas en sökande som gjort sig skyldig till ett allvarligt brott mot de regler som gäller för förläggningarna eller till grovt våldsamt uppträdande – inte får föreskriva en sanktion som består i att, om än tillfälligt, dra in de materiella mottagningsvillkoren, i den mening som avses i artikel 2 f och g i direktivet, i form av inkvartering, mat och kläder, eftersom en sådan sanktion skulle medföra att denna sökande frångår möjligheten att tillgodose sina mest grundläggande behov. Andra sanktioner som åläggs med stöd av nämnda artikel 20.4 ska under alla omständigheter uppfylla de krav som anges i artikel 20.5, bland annat de krav som avser iakttagandet av proportionalitetsprincipen och den mänskliga värdigheten. Vad gäller ensamkommande barn ska beslut om dessa sanktioner, mot bakgrund av bland annat artikel 24 i stadgan om de grundläggande rättigheterna, fattas med särskild hänsyn till barnets bästa.”

I målet finns ett [pressmeddelande](#).

## **Miljörätt**

[Irland åläggs ekonomiska påföljder för att ha underlåtit att rätta sig efter en tidigare dom från domstolen om krav på miljökonsekvensbedömning för en vindkraftspark](#)  
EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 12 november 2019 i mål C-261/18, kommissionen mot Irland, prövat en talan om fördragsbrott genom att Irland underlåtit att följa en tidigare dom från EU-domstolen i den del Irland underlåtit att – med avseende på en viss vindkraftspark – uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 2, 4 och 5–10 i **direktiv 85/337** genom att inte anta alla nödvändiga bestämmelser för att säkerställa att beviljandet av tillstånd för uppförandet av vindkraftsparken och för den anslutande verksamheten samt utförandet av arbetena föregicks av en bedömning av arbetenas inverkan på miljön enligt artiklarna 5–10 i direktivet. **Irland** hade bestritt talan och gjort gällande att det, utöver införlivandet av direktiv 85/337, inte krävs att några särskilda åtgärder vidtas i fråga om vindkraftsparken och framför allt att det **enligt nationell rätt inte är möjligt att återkalla de tillstånd som**

**beviljats parkens exploatör och som har vunnit laga kraft. Kommissionen, däremot, anser att Irland, såsom det har erinrats om ovan i punkt 66, måste undanröja de otillåtna följderna av det konstaterade fördragsbrottet och inom ramen för ett rättelseförfarande göra en bedömning av vindkraftsparkens inverkan på miljön i enlighet med kraven i direktivet. Domstolen skulle mot den bakgrunden undersöka vilka skyldigheter som åligger en medlemsstat när ett projekt har godkänts i strid med skyldigheten att göra en föregående miljökonsekvensbedömning enligt direktiv 85/337, i synnerhet för det fall tillståndsbeslutet inte har överklagats inom den frist som föreskrivs i den nationella lagen och således har vunnit laga kraft i den nationella rättsordningen.** Domstolen hänvisade till tidigare rättspraxis, enligt vilken direktivet hindrade att projekt anses ha beviljats tillstånd lagligen med avseende på skyldigheten att göra en miljökonsekvensbedömning när tillstånden för dessa inte längre går att överklaga direkt på grund av att överklagandefristen enligt nationell rätt har löpt ut. **Irland hänvisade till bl.a. sin nationella processuella autonomi, till rättssäkerhetsprincipen och till principen om skydd för berättigade förväntningar, vilka domstolen avfärdade med motiveringen att en medlemsstat inte kan åberopa bestämmelser, praxis eller förhållanden i sin interna rättsordning som grund för att underlåta att iakttä skyldigheter som följer av unionsrätten.** Domstolen konstaterade att Irland underlåtit att följa domen och ålade staten att betala ett schablonbelopp på 5 000 000 euro samt löpande vite på 15 000 euro för varje dag. I målet finns ett [pressmeddelande](#).

## EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER

Senaste numret av [Europarättslig tidskrift](#) är nr 4/19. Ledarartikeln behandlar det högaktuella ämnet "Kris för WTO, för EU ... och för multilateralismen" och är skriven av Pär Hallström.

[Överlappningen mellan dataskydd och marknadsrätt](#), Hajo Michael Holtz och Jonas Ledendal, SvJT, preprint 2019

[Innebörden av "svenskt konventionsåtagande" — svårare att tolka än man tror](#), Rebecca Thorburn Stern, SvJT, preprint 2019

## NYA MÅL

[Begäran om förhandsavgörande från EU-domstolen i mål om förhandsbesked om mervärdesskatt](#)

Högsta förvaltningsdomstolen har i beslut den 24 oktober 2019 i mål 6695-18 begärt förhandsavgörande från EU-domstolen avseende **frågan om en svensk filial, som inte ingår i någon svensk mervärdesskattegrupp, utgör en egen beskattningsbar person när huvudetableringen, som ingår i en mervärdesskattegrupp i en annan medlemsstat, tillhandahåller filialen tjänster och allokera kostnaderna för dessa till filialen.**

Målet gäller ett förhandsbesked från Skatterättsnämnden där en filial ville få veta om det faktum att dess huvudetablering ingår i en dansk mervärdesskattegrupp medför



att gruppen ska ses som en egen beskattningsbar person i förhållande till filialen i Sverige, när huvudetableringen tillhandahåller filialen tjänster och allokerar kostnaderna till filialen.

Av EU-domstolens praxis följer att utgångspunkten är att en filial inte ska ses som en beskattningsbar person när huvudetableringen tillhandahåller filialen tjänster. Av praxis framgår dock att filialen genom att ingå i en mervärdesskattegrupp kan skilja sig från huvudetableringen och istället bli en del av en annan beskattningsbar person, dvs. mervärdesskattegruppen.

Frågan om en filial – som i egenskap av filial till huvudetableringen inte agerar självständigt, inte själv står ekonomiska risker, inte har något eget kapital och följaktligen är beroende av huvudetableringen – själv kan anses utgöra en egen beskattningsbar person har dock inte prövats av EU-domstolen. Högsta förvaltningsdomstolen har nu vänt sig till EU-domstolen för att få den frågan klarlagd. Högsta förvaltningsdomstolen önskar, mot denna bakgrund, svar på följande fråga. "Utgör en svensk filial till en bank med huvudetablering i en annan medlemsstat en egen beskattningsbar person när huvudetableringen tillhandahåller filialen tjänster och allokerar kostnaderna för dessa till filialen, om huvudetableringen ingår i en mervärdesskattegrupp i den andra staten medan den svenska filialen inte ingår i någon svensk mervärdesskattegrupp?"

EU-domstolens målnummer är **C-812/19**.

## DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

---

## FRÅN LAGSTIFTNING SAR BETET

### *Sverige*

#### [Lagrådsremiss: Reglering av vapenmagasin](#)

Vapenlagstiftningen ska bland annat förhindra att människor kommer till skada på grund av missbruk av vapen. Under senare år har skjutvapenvåldet i kriminella miljöer utvecklats på ett oroväckande sätt. Ett verktyg i arbetet med att stoppa den negativa utvecklingen är att begränsa tillgången till vapenmagasin i de sammanhang där illegala vapen hanteras. I lagrådsremissen föreslår regeringen därför en generell reglering av löstagbara vapenmagasin.

Regleringen innebär att den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning utan särskilt tillstånd ska få inneha löstagbara magasin till vapnet om magasinet är avsett för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehavet av vapnet. I övriga fall ska särskilt tillstånd att inneha löstagbara magasin få meddelas under samma förutsättningar som enligt nuvarande lagstiftning gäller för ammunitionstillstånd. Innehav av löstagbara magasin i strid mot vapenlagens reglering ska vara straffsanktionerat. De flesta av vapenlagens övriga bestämmelser om ammunition utvidgas till att omfatta löstagbara magasin.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

#### [Lagrådsremiss: Tydligare regler vid konsumentavtal](#)

Regeringen föreslår lagändringar som i huvudsak syftar till att förtydliga regler på konsumenträttighetsområdet, framför allt i fråga om distansavtal och avtal utanför affärslokaler.

Genom tydligare regler blir det enklare för både konsumenterna och näringsidkarna att veta vilka rättigheter respektive skyldigheter de har. Det handlar bland annat om den information en näringsidkare ska lämna till en konsument innan ett avtal ingås. Exempelvis ska en näringsidkare vara skyldig att tillhandahålla konsumenten ett formulär som han eller hon kan använda för att ångra ett avtal. Regeringen föreslår också en bestämmelse om när risken för en vara går över på konsumenten i vissa fall när varan transporteras till konsumenten samt en bestämmelse om att en konsument har rätt att få tillbaka sådant som han eller hon har betalat till följd av ett ogiltigt avtalsvillkor.

Bakgrunden till förslagen är en översyn av genomförandet av EU:s direktiv om konsumenträttigheter från 2011.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2020.